

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 29 listopada 2022 r.

o ustanowieniu roku 2023 Rokiem Włodzimierza Przerwy-Tetmajera

W 2023 r. przypada 100. rocznica śmierci znakomitego krakowskiego artysty Włodzimierza Przerwy-Tetmajera (ur. 31 grudnia 1861 r. w Harkłowej, zm. 26 grudnia 1923 r. w Krakowie) – malarza, grafika, poety, prozaika, dramaturga, scenografa, publicysty, działacza politycznego aktywnie zaangażowanego w walkę o niepodległość Polski, człowieka o ogromnej odwadze i sile charakteru, wspaniałego męża, ojca i przyjaciela.

W jego dziełach malarskich odzwierciedla się znamienita dla okresu Młodej Polski fascynacja rodzimym folklorem. Ważną częścią jego spuścizny są także zaprojektowane i wykonane przez niego polichromie w siedmiu obiektach sakralnych oraz ilustracje książkowe. Tworzył także scenografie dla Teatru Miejskiego w Krakowie. Na dorobek literacki Włodzimierza Przerwy-Tetmajera składają się utwory prozą oraz tomiki poezji, w tym „Przeznaczenie. Syna mojego pamięci”, tomik poświęcony synowi poety Janowi, który zginął w 1920 r., walcząc w obronie Polski przeciwko nawałi bolszewickiej. Włodzimierz Przerwa-Tetmajer z powodzeniem uprawiał też publicystykę. Trudnił się upowszechnianiem wśród mieszkańców wsi wiedzy o zabytkach historycznych, w tym o katedrze wawelskiej. Badał zwyczaje i obyczaje ludowe, a także dokumentował słownictwo chłopów podkrakowskich. Założył Szkołę Sztuk Pięknych i Przemysłu Artystycznego dla Kobiet, w której wykładał.

Trwale wpisał się w dzieje polskiego życia politycznego jako pełen pasji polityk i patriota. Jego program polityczny wywodził się z testamentu duchowego Tadeusza Kościuszki i oparty był na koncepcji równości wszystkich obywateli. Włodzimierz Przerwa-Tetmajer był członkiem Polskiego Stronnictwa Ludowego, w 1911 r. z jego ramienia został posłem parlamentu austriackiego. W grudniu 1913 r. w trakcie rozłamu w PSL opowiedział się po stronie orientacji solidarystycznej i niepodległościowej i został współzałożycielem frakcji PSL „Piast”, a następnie prezesem Towarzystwa „Strzelec” w Krakowie.

Jako polityk przewodniczył obradom założycielskiego zebrania Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych, a po wybuchu wojny został

delegowany do Naczelnego Komitetu Narodowego. W 1917 r. na posiedzeniu Koła Polskiego w parlamencie wiedeńskim zgłosił rezolucję żądającą utworzenia państwa polskiego składającego się z ziem trzech zaborów, z dostępem do morza.

Włodzimierz Przerwa-Tetmajer jeszcze za życia stał się legendą. Jego decyzja o poślubieniu córki wiejskiego gospodarza Anny Mikołajczykówny wywołała ogromne poruszenie w Krakowie. Ich związek w pamięci potomnych zapisał się przede wszystkim za sprawą „Wesela” Stanisława Wyspiańskiego.

Włodzimierz Przerwa-Tetmajer został powołany przez Naczelnika Józefa Piłsudskiego do Kapituły Orderu Odrodzenia Polski. Pośmiertnie, zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 grudnia 1930 r., został odznaczony Krzyżem Niepodległości, a za zasługi w walkach o prawa Polski do Śląska – Gwiazdą Górną Śląską.

W uznaniu wielowymiarowej działalności Włodzimierza Przerwy-Tetmajera, obejmującej zarówno aktywność artystyczną, społeczną, jak i zaangażowanie w odzyskanie przez Polskę niepodległości, Senat Rzeczypospolitej Polskiej ustanawia rok 2023 Rokiem Włodzimierza Przerwy-Tetmajera.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI